نزدیک شدن صدای پای ابرتورم و معضل حاد همیشگی؛

رضایت تیم اقتصادی دولت از عملکرد خود!

باران زرین قلم

«نگران تورم در ایران هستم». این نکته را تنها هاشم پسران، اقتصاددان مطرح ایرانی در عرصه بین‌الملل اعلام نکرده است. حالا شمار کارشناسانی که نگرانی خود را از تورم اعلام می‌کنند، از شمار انگشت‌های دست فراتر رفته و بسیاری معتقدند در این فضا باید نگران وقوع ابرتورم در ایران بود. تورم در ایران عمری بیش از پنج دهه و کشور ما دیرپاترین تورم جهان را دارد؛ چرا که همواره در این سال‌ها نرخ تورم در این مرز و بوم دو رقمی بوده است. عصر دیروز نیز مرکز آمار در جدیدترین گزارش خود بعد از مدت‌ها سکوت؛ نرخ تورم اسفند ماه را ۴۵/۸ درصد اعلام کرد. اقدامی شگفت بود از یرا در شرایطی که رهبر انقلاب سال جاری را سال مهار تورم اعلام کرده‌اند؛ مرکز آمار و بانک مرکزی دیرزمانی است از انتشار آمار تورم خودداری می‌کنند. سیامک قاسمی، کارشناس اقتصادی، در واکنش به این اتفاق در صفحه شخصی خود نوشته است: «بیماری را تصور کنید که در تب می‌سوزد و تنها درمانی که به ذهن پزشکش می‌رسد این است که تب‌سنج را پنهان کند. این دقیقا اقتصاد ایران است، رشد قیمت مسکن و اجاره مسکن و تورم عمومی به بالاترین حد تاریخی رسیده است و دولت رئیسی، فقط انتشار ماهانه تورم مسکن و تورم عمومی را متوقف کرده است.»

در دیگر سوی مقامات دولتی معتقدند در مهار تورم بسیار مناسب عمل کرده و توانسته‌اند بر تورم موجود در کشور غلبه کنند. همتی، رئیس کل اسبق بانک مرکزی که البته در سیزدهمین انتخابات ریاست جمهوری نیز رقیب ابراهیم رئیسی بود، در واکنش به وضعیت کنونی و اظهارات سخنگوی دولت، نوشته است: «مردم به اندازه کافی از روند شتابان تورم در جریان تأمین معیشت روزانه خود رنج می‌برند. اگر توان کنترل آن را ندارید، حداقل تورم نقطه به نقطه را ناشیانه با تورم سالانه مقایسه نکنید تا نتیجه بگیرید که تورم را به ۴۶ درصد کاهش داده‌اید.»

حالا بسیاری می‌گویند احتمال وقوع ابرتورم در ایران بالاست و ممکن است در سال جاری ایران با چنین بحرانی روبرو شود.

هاشم پسران، اقتصاددان ایرانی درباره سناریوی وقوع ابرتورم و دلایزه شدن اقتصاد ایران ابرتورم رخ نداده است.» او در ادامه می‌افزاید که «علت این مساله به تداوم صادرات نفت و محصولات پتروشیمی ایران و دسترسی کشور به دلار بازمی‌گردد.» طبق نظر این اقتصاددان، در صورتی که رشد کم اقتصاد ایران تداوم پیدا کند و صادرات نیز شاهد افزایش نباشد، رسیدن سطح تورم به ۶۰ یا ۷۰ درصد دور از انتظار نیست.

اما شاید سئوال اصلی این باشد که ابرتورم چیست؟ شرایط ابرتورمی، چرخه‌ای است که با افزایش سریع، بیش از حد و خارج از کنترل سطح عمومی قیمت‌ها شروع شده و هر نوع رفتاری از سوی سیاست‌گذار با افزایش قیمت‌ها پاسخ داده می‌شود.

به عبارت دیگر چرخهٔ ابرتورم چرخه‌ای فزاینده است و ظرف یک یا دو سال، تورم‌های بلندمدت ۲۰ درصد، ناگهان به بالای ۱۰۰ درصد افزایش می‌یابند.

دهه متفاوت ۹۰، دهه شکننده اقتصاد ایران

میانگین تورم بلندمدت ایران در حدفاصل سال‌های ۱۳۳۹ تا ۱۴۰۰ دوره ۱۶ درصد است. با این حال وضعیت تورمی ایران در دهه ۹۰، وضعیتی متفاوت‌تر و شکننده‌تر نسبت به سال‌های گذشته بوده است. بر این اساس بررسی تورم نقطه به نقطه و تورم میانگین ایران، در حد فاصل سال‌های ۱۳۹۱ تا دی ماه ۱۴۰۱ داده‌های مهمی را در بر دارد. هر چند در سال‌های ابتدایی دهه نود ایران با تورم بسیار بالا روبرو بود اما در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ یعنی در دوره مسئولیت دولت یازدهم (دولت اعتدال)، اقتصاد ایران کاهش تورم و ثبات نسبی اقتصاد را تجربه کرد اما در فروردین ۱۳۹۷ نقطهٔ چرخش وضعیت تورم در ایران رخ داد. این تاریخ، با خروج امریکا از برنامهٔ جامع اقدام مشترک (برجام) همزمان است. از این ماه به بعد نرخ تورم نقطه به نقطه روند صعودی پیدا کرده است. پس از چند ماه روند نزولی، تورم نقطه به نقطه مجددا از سال ۱۴۰۱ نزدیک به صعودی و بالاتر از تورم میانگین قرار گرفته است.

هر چند رضایت دولتی‌ها از وضعیت تورمی در ایران مشهود است، اما در تازه‌ترین اتفاق در گزارشی که به امضای حسین عبده‌تبریزی، رئیس اسبق بورس اوراق بهادار رسیده نیز تاکید شده است که در چند ماه اخیر احتمال وقوع ابرتورم در ایران تقویت شده است.

در این گزارش تاکید شده است اگر در ماه‌های آتی تغییر روندی صورت نگیرد، تمامی شواهد حاکی از آن است که ایران با سرعت در حال حرکت به سمت ابرتورم است.

ضرورت اصلاحات اقتصادی

منظور از تغییر شرایط اما، اصلاحات گسترده اقتصادی است. نکته اینجاست که هر اصلاح اقتصادی و سیاستی در وضعیت جاری ایران، به تصمیم‌گیری‌های سخت سیاسی گره خورده است. از این رو خوش بینانه‌ترین و نامحتمل‌ترین سناریو، انجام اصلاحات اقتصادی است. گذار به تورم پایین و پایدار، مستلزم نهادینه‌سازی سیاستگذاری و مدیریت صحیح است. اتخاذ سیاست‌های هدف‌گذاری نرخ تورم، استقلال بانک مرکزی، تصویب و اجرای قاعده مالی و اصلاح ساختار بودجهٔ دولت راه کارهایی است که در بیش از ۹۰ کشور دیگر اجرا شده و منجر به حصول تورم‌های تک رقمی شده است. در ایران اما وضعیت متفاوت است. تحریم طولانی مدت حالا تبعات گسترده خود را آشکار می‌کند. قطع روابط بانکی ایران با جهان از یک سو و مسدود شدن راه‌های ورود ارز و کسب درآمد برای ایران از سوی دیگر فشار اقتصادی را در این سال‌ها دو چندان کرده و تسری تحریم به صنعت نفت و گاز، منابع درآمدی ایران را بیش از پیش کاهش داده است. در این فضا برخی این سئوال را مطرح می‌کنند که آینده تورم در ایران چیست اما پیش‌بینی تورم در شرایطی که چرخهٔ تورمی فعال شده باشد، امری محال است. بررسی داده‌های تورم سودان در سال ۲۰۲۰، لبنان در سال ۲۰۲۱، ونزوئلا در سال ۲۰۱۵، زیمباوه در سال ۲۰۱۹، کنگو در سال ۱۹۹۱ و بلاروس در سال ۱۹۹۳ و سایر کشورهایی که ابرتورم را تجربه کرده‌اند، نشان می‌دهد که احتمال بروز این پدیده در ایران دور از ذهن نیست و کشور ما نیز در این فضا در معرض تورم بالا قرار دارد. بسیاری معتقدند اصلاحات بودجه‌ای و پیگیری روش انقباضی و قطع بودجه دستگاه‌های غیرمولد در مرحله اول و ممانعت از چاپ پول و اقدامات تورم‌زا و امتناع از شوک‌درمانی از سوی دیگر اقداماتی است که می‌تواند در کوتاه‌مدت به کندشدن چرخه تولید تورم در ایران منجر شود؛ اما نکته این است که رضایت مقامات دولتی از عملکردشان راه را بر هر تغییری بسته است و این نگرانی را ایجاد کرده که روند کنونی همچنان تداوم داشته باشد. روندی که به تضعیف گسترده طبقه متوسط و فقیرتر شدن فقرا در ایران منجر خواهد شد.

اصلاحات بودجه‌ای و پیگیری روش انقباضی، قطع بودجه دستگاه‌های غیرمولد در مرحله اول، ممانعت از چاپ پول و اقدامات تورم‌زا و ... می‌تواند در کوتاه‌مدت به کندشدن چرخه تولید تورم در ایران منجر شود اما نکته این است که رضایت مقامات دولتی از عملکردشان راه را بر هر تغییری بسته است و این نگرانی را ایجاد کرده که روند کنونی همچنان تداوم داشته باشد

گفت و گو

در آمد مالیاتی خانه‌های خالی اعلام شد:

پیش بینی: ۲ هزار میلیارد؛ درآمد: ۸۲ میلیون تومان!

رئیس مرکز برنامه‌ریزی مالیاتی سازمان امور مالیاتی گفت: وصول مالیات از خانه‌های خالی در سال گذشته ۸۲ میلیون تومان بود، در حالی که باید در سال گذشته ۲ هزار میلیارد تومان مالیات از خانه‌های خالی به دست می‌آمد.

مهدی موحدی بک‌نظر در گفت و گو با ایلنا درباره دلایل عدم موفقیت اجرای قانون مالیات‌ستانی از خانه‌های خالی و اشکالات اطلاعات از شناسایی این واحدها که از سوی وزارت راه و شهرسازی انجام شد و همچنین درباره اظهارات اخیر یک مقام مسئول در وزارتخانه برای آغاز گشت میدانی در جهت شناسایی خانه‌های خالی و اظهار داشت: طبق قانون وزارت راه و شهرسازی مکلف بر شناسایی خانه‌های خالی و ارایه اطلاعات این واحدها به سازمان امور مالیاتی است و پس از اینکه اصلاحات مصوب سال ۹۹ تحت عنوان ماده ۵۴ مکرر بر مجموعه قوانین مالیاتی مصوبه قانون مالیات مستقیم سال ۹۴ صورت گرفت، مقرر شد که سامانه ملی املاک و اسکان راه‌اندازی شود که اطلاعات خانه‌های خالی با آن تعریفی که در ماده ۵۴ عنوان شده را در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار بدهد تا به اتکای آن سازمان امور مالیاتی، علمیات مالیات ستانی را به اجرا برساند.

وی ادامه داد: سامانه املاک و اسکان وزارت راه و شهرسازی هم برای شناسایی خانه‌های خالی از اطلاعاتی استفاده می‌کند که این اطلاعات هم بر پایه اطلاعات محکمی نیست بنابراین اطلاعات پایه دچار آسیب می‌شود و به همین دلیل، در نهایت می‌بینیم که هیچ کدام از این راه‌ها برای شناسایی خانه‌ها خالی گویی فایده‌ای ندارد و این فکر به اذهان دوستان در وزارت راه و شهرسازی خطور می‌کند که به‌عنوان یک تکلیف قانونی لاجرم باید به سمت رصد خانه به خانه بروند.

رئیس مرکز برنامه‌ریزی مالیاتی سازمان امور مالیاتی تاکید کرد: اساسا رصد خانه به خانه امکانپذیر نیست چرا که در صورت اجرای رصد خانه به خانه و میدانی هر چند یک وقت یکبار می‌توانند این اقدام را انجام دهند؟ قانون می‌گوید خانه‌ای مشمول مالیات می‌شود که در هر سال مالیاتی در مجموع بیش از ۱۲۰ روز ساکن یا کاربر نداشته باشد اما ممکن است که این ۱۲۰ روز در روزهای سال توزیع شود، برای مثال ممکن است در طول دو ماه در سال خالی باشد و در ماه بعد ساکنان مستقر شوند و باز هم در ماه بعدی این واحد خالی از سکنه شود، چند بار باید این واحد مورد رصد قرار بگیرد که به‌طور دقیق به‌عنوان خانه خالی شناسایی شود.

موحدی بک‌نظر گفت: سوال بعدی این است که نحوه اجرای رصد چگونه خواهد بود؟ چند مامور مالیاتی و کارشناس را برای چند بار برای رصد می‌توان به کار گرفت؟ به نظر می‌رسد افراد یک بار هم قانون خانه‌های خالی را نخوانده‌اند که بدانند خانه خالی به معنا یکبار خالی بودن در سال نیست که اثبات شود این خانه خالی است بلکه بحث شناسایی خالی بودن یک واحد در ۱۲۰ روز در یک سال مالیاتی است.

وی اظهار داشت: قانون مالیات بر خانه‌های خالی دچار اشکالات تقنینی است، وظایف و تقسیم کار درستی انجام نشده و قانون زیرساخت‌های نهادی و انگیزشی را لحاظ نکرده و در کنار این اشکالات تقنینی در اجرا هم با اشکالاتی مواجه می‌شویم.

رئیس مرکز برنامه‌ریزی مالیاتی سازمان امور مالیاتی با اشاره به میزان درآمد مالیات خانه‌های خالی در سال گذشته گفت: سازمان امور مالیات مجری مالیات ستانی است و قرار بر این است که این مالیات ستانی بر اساس اطلاعاتی که وزارت راه و شهرسازی از شناسایی خانه‌های خالی می‌دهد انجام دهد اما به دلیل ارایه اطلاعات ناکافی وصول مالیاتی از خانه‌های خالی در سال گذشته قابل توجه نبود، به طوریکه وصول مالیات از خانه‌های خالی در سال گذشته ۸۲ میلیون تومان بود در حالی که باید در سال گذشته ۲ هزار میلیارد تومان مالیات از خانه‌های خالی به دست می‌آمد.

گزارش

بررسی اخلال در روابط تجاری ایران و عراق

صرافان عراقی پول ایرانی‌ها را می‌دهند؟

رئیس و عضو هیات مدیره اتاق مشترک ایران و عراق در گفت‌وگوهایی جداگانه، اخلال در روابط تجاری ایران و عراق را رد کرده و گفتند: مبادلات تجاری ایران و عراق طبق روال سابق انجام می‌شود و اتفاق جدیدی نیفتاده است.

به گزارش تسنیم، «بانک مرکزی عراق اجازه انتقال دلار به ایران را ندارد» این خبری است که در روزهای اخیر در محافل خبری دست به دست می‌شود و در بازار هم اثراتی داشته است ولی پرس‌وجو از اعضای اتاق مشترک ایران و عراق نشان میدهد که این موضوع جدیدی نیست و مبادلات تجاری ایران و عراق به روال سابق انجام می‌شود. حمید حسینی؛ عضو هیات مدیره اتاق مشترک ایران و عراق در همین ارتباط و در واکنش به مشکل ایران برای دریافت ارز از عراق می‌گوید: اگرچه از گذشته مشکلاتی در نقل و انتقال ارز وجود داشته، اما به دلیل اینکه بازار ارز عراق، بازار باز بوده است ما هیچ مشکلی در تراکنش‌های مالی با عراق نداشتیم و در حال حاضر هم نداریم. وی ادامه داد: اخیرا هم فدرال رزرو با توجه به اینکه باید ۲۵۰ تا ۳۰۰ میلیون دلار بابت پول نفت عراق تخصیص می‌داد؛ سختگیری‌هایی را شروع کرده و برای واردات در صورتی ارز تخصیص می‌دهد که گواهی مبدا آن مشخص و همچنین مدارک حمل آن موجود باشد؛ چرا که بخشی از ارزها برای پولشویی استفاده و بخشی هم به عنوان فساد خارج می‌شد و هیچ نظارتی بر بازار ارز عراق وجود نداشت.

حسینی تصریح کرد: در این شرایط صادر کننده ایرانی نمی‌تواند ارز را با نرخ رسمی از بانک مرکزی عراق دریافت کند؛ درواقع خریدار کالای ایرانی اگر بخواهد از ایران کالا بخرد مجبور است در بازار آزاد ارز خود را با نرخ ۷ تا ۸ درصد بالاتر تبدیل کند و به صادر کننده ایرانی پرداخت کند.

عضو هیات مدیره اتاق مشترک ایران و عراق افزود: این به معنای آن نیست که ارز در صرافی‌های عراق وجود ندارد یا کم شده است؛ در حال حاضر وارد کننده عراقی با ارائه اسناد به صرافی‌ها، بانرخ ۱۳۲۰ دینار یک دلار ارز دریافت می‌کند، اما شاید برای پرداخت پول واردات خود از ایران باید حدودا ۱۵۰۰ دینار به ازای هر دلار پرداخت کند که البته این موضوع قیمت ما را نسبت به رقبا افزایش می‌دهد که البته اخلالی در روابط تجاری ایران و عراق ایجاد نمی‌کند؛ به هر حال این وظیفه تاجر عراقی است که پول ما را بدهد؛ یا اسکناس دلار یا درهم در امارات یا لیر در ترکیه و حتی ریال در ایران. وی با بیان اینکه مبادلات عراقی‌ها به طور کلی با دلار است چرا که نه دینار و نه یورو در آنجا کاربردی ندارد، گفت: مبادلات ایران و عراق به صورت فیزیکی و اسکناسی از نظام صرافی‌ها نقل و انتقال می‌یابد.

حسینی اظهار کرد: باوجود سختگیری‌ها در عراق مشکل خاصی در تجارت با ما ایجاد نشده است و روند تجاری ایران و عراق در همین یک ماهه ابتدایی ۱۴۰۲ با وجود تعطیلی نوروز و عید فطر و ماه رمضان مثبت بوده به نحوی که صادرات ۶۰۰ میلیون دلاری به این کشور همسایه داشتیم و پیش‌بینی می‌شوند این رقم در اردیبهشت ماه نیز بیشتر خواهد شد.

به گفته عضو هیات مدیره اتاق مشترک ایران و عراق، به دلیل مزیت حمل و نقل و نزدیکی که ما به عراق داریم و همچنین قیمت رقابتی کالاهای ما، این ۷ یا ۸ درصد افزایش تبدیل ارز در صرافی عراقی نمی‌تواند مانع روابط ما با این کشور شود.

خبر اقتصادی

نرخ خرید تضمینی گندم تصویب و ابلاغ شد

شورای قیمت‌گذاری جزییات نرخ خرید تضمینی گندم را تصویب و برای اجرا ابلاغ کرد.

بر این اساس، با تاکید بر موضوع «بسته سیاست حمایت قیمتی و غیرقیمتی محصول گندم» مبنی بر قیمت تضمینی گندم به مبلغ ۱۱ هزار و ۵۰۰ تومان و یک هزار و ۵۰۰ تومان یارانه کاشت (تأمین بخشی از هزینه‌های کود و بذر) و به منظور ارتقا و افزایش انگیزه تولید در کشاورزان، رعایت قیمت نسبی محصولات اساسی کشاورزی و تعادل‌بخشی در الگوی تولید، جزء (۳) به ذیل بند (الف) «سیاست حمایت غیرقیمتی» مصوبه مذکور، مبلغ ۲ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم گندم تحویلی به عنوان «جایزه تحویل گندم» نیز پرداخت می‌شود.

بر اساس مصوبه شورای قیمت‌گذاری، قیمت نهایی یک کیلوگرم گندم با احتساب شرایط فوق ۱۵ هزار تومان مصوب شد.

واردات آیفون دست دوم ۱۲۰ میلیونی

ایسنا- عضو هیئت مدیره انجمن واردکنندگان تلفن همراه، تبلت و لوازم جانبی با بیان اینکه از ۱۵ اسفند ارز موبایل تخصیص داده شده، اما تامین نشده گفت با توجه به ممنوعیت واردات آیفون ۱۴ و توقف تولید آیفون ۱۳، صادر کنندگان موبایل‌های دست دوم امارات و کشورهای دیگر را جمع می‌کنند و همین آیفون ۱۳ را به قیمت حدود ۱۲۰ میلیون تومان عرضه می‌کنند.

حسین روزبه با بیان اینکه اخیرا از طریق سامانه جامع تجارت، سقف و سابقه بازرگانان دوباره از طریق سامانه جامع تجارت کنترل می‌شود، گفت: در حال حاضر بابت هر ثبت سفارش ماهانه، ماه اول پنج، ماه دوم ۱۰ درصد و همینطور ماهانه درصد بیشتر از بازرگانان دیپوزیت (سپرده) دریافت می‌کنند. این در شرایطی است که با توجه به تامین نشدن ارز برای تمدید ثبت سفارش در ماه‌های بعد دوباره باید در نوبت تخصیص بمانند و دیپوزیت‌ها در گیر بانک باقی می‌ماند.

وی با بیان اینکه از ۱۵ اسفند ارز موبایل تخصیص داده شده، اما تامین نشده، تصریح کرد: بنابراین در سال جدید تعداد خیلی کمی موبایل وارد کشور شده است. بانک مرکزی می‌گوید ارز را به بانک‌ها پرداخت کرده، اما هیچ بانکی به راحتی تامین ارز انجام نمی‌دهد. بنابراین یا شعب ارزشان به اندازه کافی تامین نمی‌شود یا سوء استفاده‌هایی از سوی برخی از افراد در حال رخ دادن است.

درخواست خضریان از هیات رئیسه:

اسامی دریافت‌کنندگان خودروی خارج از ضوابط مجلس را منتشر کنید

ایسنا- نماینده تهران در مجلس در نامه‌ای به هیات رئیسه مجلس خواستار انتشار اسامی دریافت کنندگان خودرو خارج از ضوابط مجلس شد. علی خضریان گفت: این درخواست در سامانه مجلس ثبت شده و نمایندگان می توانند آن را امضا کنند.

بر اساس اعلام گمرک؛

مبادلات تجاری ایران در فروردین به ۶.۷ میلیارد دلار رسید

بر اساس اعلام گمرک، مبادلات تجاری کشور در اولین ماه سال ۱۴۰۲ به ۶ میلیارد و ۷۳۲ میلیون دلار رسید.

در فروردین ماه سال جاری ۱۰ میلیون و ۴۷۱ هزار تن کالا به ارزش ۳ میلیارد و ۶۴۵ میلیون دلار به خارج از کشور صادر شد که از لحاظ ارزش ۱۲.۹۳ درصد کاهش و از حیث وزن ۱۷.۷۶ درصد افزایش داشته است.

این گزارش حاکیست در یک ماهه ۱۴۰۲ یک میلیون و ۸۲۹ هزار تن کالا به ارزش ۳ میلیارد و ۸۷ میلیون دلار وارد کشور شد که این میزان از نظر ارزش و وزن به ترتیب ۱۳ درصد و ۲۴.۷۹ درصد کاهش نشان می‌دهد. این گزارش در مورد ۵ قلم عمده کالاهای صادراتی می‌افزاید: گاز طبیعی مایع شده به ارزش ۵۲۳ میلیون دلار، پروپان مایع شده ۳۰۲ میلیون دلار، بوتان مایع شده ۱۶۹ میلیون دلار، شمش از آهن و فولاد غیر ممزوج ۱۶۷ میلیون دلار و متانول با ۱۶۷ میلیون دلار ۵ قلم عمده کالاهای صادراتی بوده‌اند.